

Platforma Upgrade i Interkulturni društveni centar

Zagovarački dokument/Stanje stvari 2020.

KONAČAN NACRT

11.3.2020.

1. Uvod

Ovaj dokument nastaje kao iskaz potrebe platforme Upgrade za prikazivanjem zagovaračkih napora platforme i njenih članica u posljednje četiri godine te kako bi se prikazao pregled okolnosti, kako vanjskih tako i unutarnjih, u kojima platforma djeluje danas. Također, dokument, osim pregleda trenutačnih okolnosti i ocjene protekla razdoblja, donosi zagovaračke zahtjeve platforme upućene donositeljima odluka na lokalnoj i nacionalnoj razini, a koji predstavljaju apstrahirano iskustvo djelovanja platforme od njena osnutka do danas. U tom se smislu ovaj dokument naslanja na policy dokument "Prema održivoj prostornoj infrastrukturi za zagrebačke društveno-kulturne centre", nastao 2016. godine. Dokument je nastao u sklopu projekta "Korak dalje - prema uključivoj kulturi", sufinanciran iz Europskog socijalnog fonda.

U dokumentu se koriste sljedeće kratice:

DKC: društveno-kulturni centar

IDC: interkuturni društveni centar

Platforma Upgrade je nastala 2015. kao odgovor na problem neadekvatne prostorne infrastrukture za djelovanje organizacija mladih, nezavisne kulture i civilnog društva u Zagrebu. Osnovana je na inicijativu Saveza udruga Operacija grad koji je u trenutku osnivanja platforme imao iskustvo u su-upravljanju Pogonom - Zagrebačkim centrom za nezavisnu kulturu i mlade, javnu ustanovu osnovanu od strane Saveza i Grada Zagreba na temelju modela civilno-javnog partnerstva. Ovo iskustvo Saveza je bilo jedno od ključnih motivacijskih faktora da se ostvari korak dalje u inovacijama modela sudioničkog upravljanja te izlaženju iz niša nezavisne kulture i mladih kako bi se ostvario sveobuhvatniji pristup cjelokupnim potrebama zajednice. Platformu su tako inicijalno činile Savez udruga Operacija grad, Što, kako i za koga / WHW, Autnomni kulturni centar, Badco., Okus doma, Zelena mreža aktivističkih

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

Projekt Korak dalje – Prema uključivoj kulturi sufinancira Europska unija iz Europskog socijalnog fonda. Sadržaj dokumenta isključiva je odgovornost Udruge za promicanje kultura Kulturtreger. Projektni partneri su Centar za mirovne studije CMS, Savez udruga Operacija grad, Udruženje za razvoj kulture "URK", Što, kako i za koga / WHW, Multimedijalni institut, Kontejner i AKC Attack.

grupa te Centar za mirovne studije. Tijekom 5 godina djelovanja platforme, pridružilo joj se još organizacija, pojedinaca i inicijativa koje su uvidjele važnost programskog povezivanja i zagovaračkog umrežavanja za uspostavu interkulturalnog-društvenog centra kao integralnog modela koji odgovara na potrebe šireg civilnog društva i lokalne zajednice. Organizacije koje su trenutačno uključene u rad platforme Upgrade su: Savez udruga Operacija grad (u svojstvu koordinatora), Centar za mirovne studije, WHW, Attack, BadCo, Multimedijalni institut, Kurziv, Udruga bivših učenika ŠPUD-a, Kontejner, Kulturtreger, Udruženje za razvoj kulture "URK", Slobodne veze, udruga za suvremene umjetničke prakse, Zelena mreža aktivističkih grupa, Zelena akcija.

Osnivanje platforme leži u dvjema ključnim potrebama koje su mapirane u vrijeme osnivanja: nedostatak prostornih resursa za djelovanje organizacija civilnog društva te promijenjena slika grada koja je iziskivala drugačiji pristup promišljanju i djelovanju u lokalnoj zajednici. Iako je jedna od ovih mapiranih potreba (nedostatak prostornih resursa) bila dugotrajna i uporna boljka u trenutku osnivanja platforme, novina pristupa leži u povezivanju ove potrebe s detektiranom promijenjenom slikom grada. Zagreb, kao grad koji zbog migracija¹ bilježi kontinuiran priljev stanovništva, s jedne strane postaje grad u kojem se privremeno ili trajno nastanjuje sve više osoba različitih kultura. Nominalno, kulturne raznolikosti shvaćene su pozitivno, kao karakteristike urbanih zajednica, posebice glavnih gradova: bilo da se radi o radnicima (ili poslodavcima) iz drugih zemalja, postojećih ili novih manjinskih skupina, izbjegličke populacije - sve ove grupe trebale bi biti potencijal za razvoj kulturnog pluralizma hrvatskog društva. S druge strane svjedočimo i sasvim suprotnim trendovima: zatvaranju, ksenofobiji i rasizmu. Otvarajući i dajući na važnosti prostorima poput interkulturalnog društvenog centra poticale bi se interkulturalne

¹ Prema podacima iz dokumenta Novija demografska kretanja u Gradu Zagrebu nakon popisa 2011. do 2017. godine Grada Zagreba: "stanovništvo grada Zagreba poraslo je za 1,6%. Od popisa stanovništva 2011. godine pa do sredine 2017. godine broj stanovnika u Gradu Zagrebu apsolutno je povećan za 12 312 stanovnika. Tome doprinose nešto povoljniji demografski trendovi posljednjih godina, proizašli u prvom redu iz pozitivnog salda ukupne migracije ili većeg broja doseljenih nego odseljenih u unutarnjim migracijama...Prirodni prirast u gradu Zagrebu nešto je viši od prosjeka RH, što je odraz mlade dobne strukture stanovništva Grada koja je rezultat imigracije...Stanovništvo Grada Zagreba, kao i kod većine velikih europskih gradova ne raste prvenstveno na temelju svog prirodnog prirasta, već tome u prvom redu pridonose imigracijski tokovi odnosno novo doseljavanje.

[https://www.zagreb.hr/UserDocImages/Demografija/Novija%20demografska%20kretanja%20u%20Gradu%20Zagrebu%20\(nakon%20popisa\)%202011.-2017.%20godine.pdf](https://www.zagreb.hr/UserDocImages/Demografija/Novija%20demografska%20kretanja%20u%20Gradu%20Zagrebu%20(nakon%20popisa)%202011.-2017.%20godine.pdf)

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

Projekt Korak dalje – Prema uključivoj kulturi sufinancira Europska unija iz Europskog socijalnog fonda. Sadržaj dokumenta isključiva je odgovornost Udruge za promicanje kultura Kulturtreger. Projektni partneri su Centar za mirovne studije CMS, Savez udruga Operacija grad, Udruženje za razvoj kulture "URK", Što, kako i za koga / WHW, Multimedijalni institut, Kontejner i AKC Attack.

društvene prakse koje bi kroz širok programski spektar i raznolike partnerske aktivnosti doprinosile razvoju otvorenog pluralističkog društva, a Zagreba kao otvorenog grada. Tako je platforma Upgrade, inicijalno okupljena oko Saveza udruga Operacija grad, povezala (i još uvijek povezuje) organizacije koje djeluju u različitim područjima: od nezavisne kulture preko održiva življenja do pitanja interkulturalnosti i integracije. Temeljni cilj platforme od njena osnutka do danas jest uspostava interkulturalnog društvenog centra, kao novog tipa hibridne ustanove koji odgovara na potrebe šireg razvoja grada, civilnog društva i lokalne zajednice, a središnje mjesto putem kojeg platforma radi na postizanju tog cilja je kampanja “Zagreb - otvoreni grad?” koja se kontinuirano provodi, u većem ili manjem obujmu, od 2016. do danas.

Tijekom posljednje 4 godine, platforma je proizvela niz javnih aktivnosti (umjetničkih, kulturnih, obrazovnih, diskurzivnih) s ciljem podizanja svijesti o potrebi osnivanja interkulturalnog društvenog centra, ali i s ciljem osvještavanja važnosti samih tema kojima se akteri okupljeni oko platforme Upgrade bave, a to su teme kulture i umjetnosti, zaštite okoliša, interkulturalnosti i integracije. Istovremeno, nastojanja platforme u osnivanju novog tipa društveno-kulturnog centra usko su povezana s promišljanjem sudioničkog upravljanja, odnosno, promišljanjem modela civilno-javnog partnerstva koji bi mogao odgovoriti na ovako širok raspon potreba. U tom je smislu platforma Upgrade danas jedno od središnjih mjesta u kojem konvergiraju pitanja od iznimne važnosti: pitanje upravljanja javnom infrastrukturom i nadogradnja postojećih modela civilno-javnih partnerstava, pitanje sveobuhvatnog pristupa kreiranja i odgovaranja na potrebe zajednice za jačanjem praksi kulturnog i društvenog pluralizma i otvaranje perspektive interkulturalnog društva.

2. Kontekst djelovanja platforme Upgrade

Kontekst djelovanja platforme, osobito vanjski faktori, utjecali su i na samo djelovanje platforme i ostvarenje njenih ciljeva, pri čemu je važno napomenuti kako je kontekst u kojem djeluje platforma specifičan utoliko što podliježe širim društvenim i kulturnim utjecajima i mijenama od onih kojima podliježe subjekt koji se bavi isključivo jednim područjem djelovanja. Tako okolnosti i politike koje utječu na platformu Upgrade obuhvaćaju kulturne politike i strategije, okolišne politike, politike za mlade, integracijske politike, politike upravljanja prostorima i javnim dobrima, politike i strategije društvenog poduzetništva te, u konačnici, same strategije odnosa s i prema

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

Projekt Korak dalje – Prema uključivoj kulturi sufinancira Europska unija iz Europskog socijalnog fonda. Sadržaj dokumenta isključiva je odgovornost Udruge za promicanje kultura Kulturtreger. Projektni partneri su Centar za mirovne studije CMS, Savez udruga Operacija grad, Udruženje za razvoj kulture “URK”, Što, kako i za koga / WHW, Multimedijalni institut, Kontejner i AKC Attack.

civilnom društvu društvu u Hrvatskoj. Ova se kompleksnost najviše očituje u tome što svaka organizacija članica platforme, osim zajedničkih izazova u zagovaranju za interkulturalni društveni centar, sa sobom nosi i specifične izazove bavljenja vlastitim temama i preprekama u ostvarivanju svojih ciljeva što je rezultiralo time da su se neke članice platforme bile prisiljene više fokusirati na izazove u svojim pojedinim područjima rada, a neke su se i ugasile. Konstatacija da su ovakav kontekst i uvjeti u kojima platforma djeluje i radi na ostvarivanju svojih ciljeva izazovan je blago rečeno. Sama platforma je u svojih pet godina djelovanja opstajala u rasponu od velikog broja aktivnosti i podrške do oskudnih resursa i kapaciteta te "održavanja na životu". Velik utjecaj na ovakve turbulencije je imao i sam institucionalni okvir unutar kojeg Upgrade djeluje, a koji obuhvaća sve gorespomenute strategije i politike. Sustavni pomaci unutar institucionalna okvira su uvijek tromi i zahtijevaju niz promjena i prilagodbi, a subjekti koji funkcioniraju unutar njega nisu u mogućnosti ostvarivati značajne pomake bez adekvatnih institucionalnih rješenja. Tako je i platforma Upgrade jedan od tih subjekata koji svojim zamislima i ciljevima izlazi iz samih mogućnosti onoga što nudi sustav. Međutim, ne smije se zaboraviti da su uvijek moguće pojedine inovacije u sustavu, takoreći anomalije, koje potom "guraju" sustav da se prilagodi i da se ono što se smatralo anomalijom usvoji kao dio bolje funkcionirajućeg sustava. Naravno, ovo se odnosi na inovacije koje su se pokazale primjerom dobre prakse, kao što je to bilo u slučaju Pogona - Zagrebačkog centra za nezavisnu kulturu i mlade koji je u trenutku osnivanja (zajednički osnovali Grad Zagreb i Savez udruga Operacija grad na modelu civilno-javnog partnerstva) bio jedini takav slučaj u Hrvatskoj, ali i na području Jugoistočne Europe. Upravo je slučaj Pogona primjer koji slijedi i platforma Upgrade u promišljanju svog upravljačkog modela, s tom razlikom da model upravljanja interkulturalnim društvenim centrom zahtijeva dodatna promišljanja, testiranja i inovacije u sustavu.

Kontekst društveno-kulturnih centara: pomaci u upravljanju, odmaci u prostorima

Jedna od naglašenijih promjena koja se očituje danas, u odnosu na vrijeme osnivanja platforme Upgrade, jest veća pažnja koja se posvećuje samom civilno-javnom partnerstvu od strane institucija koje su relevantne u domeni kulturnih politika. Tako je Zaklada Kultura nova održala niz aktivnosti, javnog i obrazovnog tipa (konferencije i radionice), na temu sudioničkog upravljanja te je provela studije slučaja 7 društveno-kulturnih centara na području Hrvatske. Iz ovih su aktivnosti proizašle dvije značajne publike koje se danas smatraju temeljnom literaturom za uvod u temu civilno-javnog partnerstva u Hrvatskoj, a to su: Radna bilježnica za društveno - kulturne centre, 2015. te "Uradimo zajedno. Prakse i tendencije sudioničkoga upravljanja u kulturi u Republici Hrvatskoj.", 2018.

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

Projekt Korak dalje – Prema uključivoj kulturi sufinancira Europska unija iz Europskog socijalnog fonda. Sadržaj dokumenta isključiva je odgovornost Udruge za promicanje kultura Kulturtreger. Projektni partneri su Centar za mirovne studije CMS, Savez udruga Operacija grad, Udruženje za razvoj kulture "URK", Što, kako i za koga / WHW, Multimedijalni institut, Kontejner i AKC Attack.

Nadalje, Ministarstvo kulture je 2018. godine raspisalo natječaj “Kultura u centru - potpora razvoju javno-civilnog partnerstva u kulturi”, financiran od strane Europskog socijalnog fonda te sufinanciran sredstvima Ministarstva kulture. Ovaj je natječaj prvi oblik sustavne podrške na nacionalnoj razini u području sudioničkog upravljanja te je prvo institucionalno prepoznavanje vrijednosti zajedničkog upravljanja javnim dobrima na razini koja izlazi iz okvira lokalnih politika. Međutim, iako se s jedne strane pokazalo kako postoji volja da se podrži koncept civilno-javnog partnerstva i sudioničkog upravljanja javnom infrastrukturom kao dokazano dobrim primjerom prakse, s druge se strane prostori za djelovanje kontinuirano sužavaju. Tako, primjerice, prostori za djelovanje nezavisne kulture (ali i civilnog društva u cjelini) postaju sve oskudniji. Organizacije nezavisne kulture koje i imaju prostore kojima upravljaju te u kojima održavaju aktivnosti različitog tipa sadržaja (vizualne i izvedbene, javne i diskurzivne, otvaranje prostora za zajednicu itd.) djeluju u često neprikladnim prostorima, neriješena pitanja vlasništva te ili s ugovorima koji im ne jamče nikakvu sigurnost ostanka u prostoru u koji su ulagale ili pak s nepotpisanim ugovorima. Nadalje, spomenute organizacije koje raspolažu dodijeljenim prostorima na upravljanje su u oskudnom broju dok je veći broj organizacija nezavisne kulture i civilnog društva mahom u komercijalnim najmovima gdje se za prilike održivosti komercijalnog najma domišljaju ad-hoc rješenja poput co-workinga i zajedničkog dijeljenja troškova. U dodijeljene se prostore ne ulaže te organizacije same nastoje od svojih oskudnih sredstava održavati prostore ili, ako se otvori mogućnost, u njih ulagati često volonterskim naporima zajednice koja te prostore koristi. Stoga, iako postoji tendencija da se podrže inicijative koje zagovaraju za sudioničke modele upravljanja javnom infrastrukturom, u suradnji sa svojim lokalnim samoupravama, tu tendenciju ne prate same politike upravljanja javnom imovinom ni na lokalnoj ni na nacionalnoj razini. Ovo predstavlja jasan indikator toga kako još uvijek ne postoji ključno razumijevanje da modele civilno-javnog partnerstva, koji su u posljednjih više od deset godina razvijani u Hrvatskoj, nužno prati i razvoj politika upravljanja javnom infrastrukturom, odnosno, politike dodjele prostora kojima će se moći su-upravljati slijedeći dobre prakse participativnih modela.

Nastavno na navedeno, oskudica i sužavanje prostora za djelovanje je dovelo do toga da su prostori koji su bili mapirani 2016. godine kao potencijali za smještanje IDC-a, mahom ili komercijalizirani ili su pokrenuti procesi njihova privođenja namjenama koje nisu u skladu sa zahtjevima IDC-a. Stoga je platforma trenutačno suočena s izazovom nedostatka konkretnog prostora u koji bi mogla usmjeriti svoje zagovaračke zahtjeve i/ili testirati model IDC-a, kako na upravljačkoj, tako i na programskoj razini.

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

Projekt Korak dalje – Prema uključivoj kulturi sufinancira Europska unija iz Europskog socijalnog fonda. Sadržaj dokumenta isključiva je odgovornost Udruge za promicanje kultura Kulturtreger. Projektni partneri su Centar za mirovne studije CMS, Savez udruga Operacija grad, Udruženje za razvoj kulture “URK”, Što, kako i za koga / WHW, Multimedijalni institut, Kontejner i AKC Attack.

Ovakva se situacija nužno odražava i na sam model upravljanja koje platforma Upgrade nastoji razviti, odnosno, kontekst u kojem platforma nastoji osmisлити model upravljanja bez konkretnog prostora, a koji će se moći upotrijebiti, uz manje ili veće izmjene, jednom kad se ostvari dodjela prostora.

3. Korak dalje - prema uključivoj kulturi

Unatoč nedostatku konkretnog prostora za rad interkulturalnog društvenog centra, platforma Upgrade i kroz 2019. i 2020. nastavlja povezivati aktere, razvijati modele, zagovaračkih aktivnosti i razvijati programska načela. Povezujući organizacije, inicijative i pojedince, organizira i provodi aktivnosti koje bi mogle biti temelj upravo takvog centra. Kroz 2019. i 2020. u suradnji partnera proveden je niz aktivnosti koje imaju za cilj ukazati na potrebe za interkulturalnim društvenim centrom, jačati kapacitete organizacija i međusobnu suradnju.

Provedene su:

1. Ispitivanje potreba i resursa organizacija, uključivo tri fokus grupe u veljači 2019.
2. Niz kulturnih aktivnosti na različitim gradskim lokacijama:
 - Afrička večer: plesno i gastronomsko druženje, AKC Attack, ožujak 2019.
 - BadCo: Iskop, 2 izvedbe plesne predstave, Pogon Jedinstvo, travanj 2019.
 - Interkulturalni koncert: Kazan i Monseieur Domani, Močvara, svibanj 2019.
 - Interkulturalni koncert: Ifriqiyya Electrique, Močvara, svibanj 2019.
 - Javne galerije: kolektiv Krenimo, Tuškanac - Krešičeve livade, lipanj 2019.
 - Dani Dugava, park u Dugavama, lipanj 2019.
 - Zajedno za otvoreno i uključivo društvo, panel
 - Interkulturalna gozba
 - Živa knjižnica
 - Radionice produkcije interkulturalnog sadržaja (afričke maske i ples, izrade grafite, izrada naljepnica)
 - Šarene priče: Ives Buljan Gladović, Predstava za djecu, Booksa, lipanj 2019.
 - Situacije: The City Performs: Alejandro Chellet, rujan 2019.

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

Projekt Korak dalje – Prema uključivoj kulturi sufinancira Europska unija iz Europskog socijalnog fonda. Sadržaj dokumenta isključiva je odgovornost Udruge za promicanje kultura Kulturtreger. Projektni partneri su Centar za mirovne studije CMS, Savez udruga Operacija grad, Udruženje za razvoj kulture "URK", Što, kako i za koga / WHW, Multimedijalni institut, Kontejner i AKC Attack.

- Javne galerije: Boje u parku: Goran Pavić Sefo, Modul Osam, Anonimus, Panda, Score; rujan 2019.
- Književni razgovor s brazilskim književnikom: Vinicius Jatoba, Booksa, studeni 2019.
- Arapska večer: plesno i gastronomsko druženje, AKC Attack, rujan 2019.
- Fešta balkanika: plesno i gastronomsko druženje, Zbor Xop I DJ Sero, AKC Attack, studeni 2019.
- Šarene priče: Ives Buljan Gladović, Predstava za djecu, OŠ Gustav Krklec, Travno, studeni 2019.
- Književni razgovor s Aminattom Fornom, Booksa, studeni 2019.
- Situacije: Prince Wale Soniyiki, studeni 2019.
- Javne galerije: OHOHO zine, studeni 2019.
- LAB 6000: Pokretna lica – interaktivnost materijala, radionica, Vedran Relja i Goran Mahovlić; Kontejner, prosinac 2019.

3. 2 radionice o razvoju modela interkulturalnog društvenog centra

4. Edukacije o interkulturalnom dijalogu: osnovna znanja i kritičke perspektive za razvoj kulturalnog dijaloga ; lipanj/studeni 2019.

4. Potrebe organizacija i interkulturalno-društveni centar

Organizacije nezavisne kulture još 2016. godine identificirale su potrebu širenja postojeće platforme na organizacije koje se u širem smislu bave društvenim razvojem. Taj se proces u 2019. nastavlja. U procesu širenja platforme ispituju se potrebe organizacija i njihov mogući doprinos budućem interkulturalnom društvenom centru. Tijekom 2019. organizirane su fokus grupe kroz koje se detaljnije upoznajemo s aktivnostima i planovima organizacija, kojima se ispituju njihovi resursi i potrebe na koje bi IDC kao funkcionalan društveno-kulturalni centar mogao odgovoriti. Fokus grupe provedene su u veljači 2019. [8]

Fokus grupe i zajedničke diskusije pokazale su da organizacije imaju interesa, iskustva i određene resurse i aktivnosti koje žele dijeliti za rad IDC-a.

Poruke koje organizacije šalju kroz ovaj proces jesu da:

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

Projekt Korak dalje – Prema uključivoj kulturi sufinancira Europska unija iz Europskog socijalnog fonda. Sadržaj dokumenta isključiva je odgovornost Udruge za promicanje kultura Kulturtreger. Projektni partneri su Centar za mirovne studije CMS, Savez udruga Operacija grad, Udruženje za razvoj kulture "URK", Što, kako i za koga / WHW, Multimedijalni institut, Kontejner i AKC Attack.

- postoji potencijal suradnje, u razmjeni znanja, širenju baze aktera i kruga komunikacije
- uključenima je važno da se radi s društvenim i političkim kontekstom
- važno je da razvijamo koncepte koji pružaju mogućnost direktnog kontakta i komunikacije, koji direktno uključuju ljude
- važno je da se oslanjamo na dugoročiji rad i rad šire platforme (Upgrade)

Organizacije kao svoje resurse definiraju:

- provodimo aktivnosti i programe za interkulturalni društveni centar
- imamo prostore svojih udruga za pripremu i pojedine aktivnosti
- među organizacijama postoji tehnika za organizaciju aktivnosti
- imamo znanje i iskustvo u svojim područjima rada
- imamo iskustvo dosadašnje suradnje udruga raznog spektra aktivnosti

No, za rad IDC-a kao ključne potrebe uključeni definiraju:

1. Prostor ili prostori za aktivnosti
2. Definiranje načela rada centra (ovaj proces je započet i sadašnje stanje preneto je u ranijem tekstu),
3. Način koordiniranja aktivnosti - međusobno informiranje o aktivnostima i povezivanje (Uloga Upgrade platforme)
4. Razvoj novih zajedničkih aktivnosti

5. Okvir za razvoj programa interkulturalnog društvenog centra

a. Načela rada IDC-a proizašla iz dosadašnjeg procesa[I1]

Već je istaknuto da radom IDC-a doprinosimo razvoju kulturalno pluralnog društva, promičemo interkulturalni i društveni dijalog temeljen na ravnopravnosti i uključivosti. Upravljačka načela IDC-a temeljimo na vrijednostima sudioničkog upravljanja i ideji civilno-javnog partnerstva kao što je naglašeno u prethodnim poglavljima.

Ispitivanje potreba uključenih organizacija ukazalo je na potrebu osvježavanja i definiranja zajedničkih načela na kojima počivaju aktivnosti. Načela programskog rada promišljali smo na

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

Projekt Korak dalje – Prema uključivoj kulturali sufinancira Europska unija iz Europskog socijalnog fonda. Sadržaj dokumenta isključiva je odgovornost Udruge za promicanje kultura Kulturtreger. Projektni partneri su Centar za mirovne studije CMS, Savez udruga Operacija grad, Udruženje za razvoj kultura “URK”, Što, kako i za koga / WHW, Multimedijalni institut, Kontejner i AKC Attack.

radionicama interkulturnog dijaloga i radionicama planiranja modela interkulturnog društvenog centra tijekom 2019. i 2020.

Na razini načela: programskim aktivnostima IDC-a upravlja se horizontalno i ravnopravno uz poštivanje vrijednosti pojedinih uključenih organizacija. Aktivnosti trebaju biti postavljene kao uključive, otvorene, dvosmjerne (između IDC-a i organizatora aktivnosti, između organizatora i korisnika), razumljivo komunicirati sadržaje [13] i biti dostupne onima koji se žele uključiti.

Programska načela i rad centra trebaju odražavati željeni društveni i kulturni pluralizam, poticati solidarnost i jednakost. Upravljačko-programska struktura IDC-a zainteresiranim pojedincima i grupama treba omogućiti predlaganje i sudjelovanje u programskom radu, razvoju novih aktivnosti i u upravljanju.

Okvir rada i procedure trebaju biti jasne, a informacije o njima dostupne pojedincima, inicijativama i organizacijama kako bi imale jasnu sliku cjeline IDC-a i načina na koje mogu doprinijeti radu. Koordinacija programa i aktivnosti, uključivanje pojedinaca i grupa, međusobno informiranje, suradnja i komplementarnost programa IDC-a proizlaze iz ovih načela.

b. Programski profil IDC-a

Svojim aktivnostima interkulturni društveni centar doprinosi društvenom dijalogu i integraciji shvaćenom *kao dvosmjerni proces u kojem ljudi žive zajedno uvažavajući dostojanstvo svakog pojedinca, opće dobro, pluralizam i raznolikost, nenasilje i solidarnost, kao i sposobnost da sudjeluju u društvenom, kulturnom, ekonomskom i političkom životu. Strategije integriranja moraju pokriti sva područja društva i obuhvatiti društvene, političke i kulturne aspekte.* [1] IDC prihvaća međukulturni dijalog – kao *otvorenu i dostojanstvenu razmjenu mišljenja i djelovanja između pojedinaca, grupa različitog etničkog, kulturnog, vjerskog i lingvističkog podrijetla i naslijeđa uz zajedničko razumijevanje i uvažavanje i razumije da je isti prisutan na svim razinama – u okviru jednog društva, između više društava, i između Europe i ostatka svijeta* [2]

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

Projekt Korak dalje – Prema uključivoj kulturi sufinancira Europska unija iz Europskog socijalnog fonda. Sadržaj dokumenta isključiva je odgovornost Udruge za promicanje kultura Kulturtreger. Projektni partneri su Centar za mirovne studije CMS, Savez udruga Operacija grad, Udruženje za razvoj kulture "URK", Što, kako i za koga / WHW, Multimedijalni institut, Kontejner i AKC Attack.

Kao ciljeve interkulturalnog dijaloga IDC prihvaća:

- stvaranje inkluzivnog društva u kojem pojedinci ili grupe nisu marginalizirane niti izopćene
- promicanje principa demokratske kulture, volje za dijalogom, volje da se drugima dopusti da izraze svoje mišljenje, sposobnosti da se konflikti riješe mirnim sredstvima i da se prepoznaju osnovani argumenti drugih
- promicanje uvažavanja ljudskih prava i demokracije
- jačanje demokratske stabilnosti i borbe protiv predrasuda i stereotipa u javnom životu i političkom diskursu

Interkulturalni društveni centar je društveno-kulturalni centar koji:

1. Na društvenoj razini otvara međukulturalni dijalog među pojedincima i grupama kako unutar kultura i društva u Hrvatskoj, tako i između pripadnika/ca različitih kultura i društava
2. U svom unutarnjem funkcioniranju IDC je primjer interkulturalnog dijaloga
3. IDC je resurs za razvoj kulturalnih i društvenih programa kojima se potiče kulturalni pluralizam, interkulturalna razmjena, solidarnost i transformacija nejednakosti u društvu
4. IDC široj javnosti nudi kulturalne i društveno angažirane programe kojima se potiče društveni i kulturalni pluralizam, interkulturalna razmjena, društvena solidarnost i transformacija nejednakosti u društvu

Inovativnost IDC-a na programskoj razini leži u tome što svojim radom nadilazi do sada naglašene normativnu i političku dimenziju međukulturalnog dijaloga i kroz svoj rad pokazuje „učinkovitije implementacije interkulturalnoga dijaloga u praksi“, potrebu jasno identificiranu u javnim politikama [3]

c. Društvena usmjerenost interkulturalnog dijaloga

*Programi interkulturalnog obrazovanja mogu biti: **kontribucijski** - usmjereni na sadržaj, poput informiranja i učenja o drugim kulturama, **aditivni** - kao dodatno učenje jezika i kulture ili društveno usmjereni (akcijski i transformacijski). Cilj društveno usmjerenih programa interkulturalnog obrazovanja je **promicanje međukulturalnog razumijevanja i društvene pravde te suzbijanje rasizma, predrasuda i diskriminacije, prihvaćanjem načela ljudskih prava,***

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

Projekt Korak dalje – Prema uključivoj kulturi sufinancira Europska unija iz Europskog socijalnog fonda. Sadržaj dokumenta isključiva je odgovornost Udruge za promicanje kultura Kulturtreger. Projektni partneri su Centar za mirovne studije CMS, Savez udruga Operacija grad, Udruženje za razvoj kulture “URK”, Što, kako i za koga / WHW, Multimedijalni institut, Kontejner i AKC Attack.

jednakosti i pluralizma. Društveno usmjereni programi pozornost posvećuju razumijevanju društvenih problema i ulozi društvene akcije u njihovu rješavanju, a kod polaznika razvijaju vještine kritičkog mišljenja, participacije u odlučivanju, timskog rada i društvenog djelovanja. [4]

Karakter programa IDC-a jest da su **društveno usmjereni**, njegove aktivnosti predstavljaju direktnu interkulturalnu praksu.

Za razliku od kontribucijskih ili aditivnih aktivnosti koje uključuju sadržaje o drugim kulturama tek na razini upoznavanja sadržaja ili dopune, a ne i mijenjanju monokulturne strukture, [5] po tipologiji pristupa, programi i aktivnosti IDC-a opredijeljeni su za razvijanje transformacijskih i akcijskih programa i procesa. Kao takav, IDC vrijednosno zaobilazi konzervativni pristup o “poučavanju drugoga”, nadilazi liberalni koji tek poučava “o” interkulturalnoj osjetljivosti i toleranciji ili multikulturalnoj kompetenciji. Ovi pristupi nisu dovoljni za uspostavljanje ravnopravnosti i jednakosti te bi IDC trebao njegovati kritički pristup koji uključuje društveno-politički kontekst [6]. Tim opredjeljenjem nadilazi kulturnu inicijativu u užem smislu i postaje prostor za rad na društvenoj jednakosti - proširuje određenja kulture na socio-političku kontekstualizaciju kulturnih praksi i obrazaca ponašanja i prepoznaje utjecaje moći i opresije društvenih grupa.[7]

Aktivnosti IDC-a ne zaustavljaju se na slavljenju kulturne različitosti, razvijanju interkulturalne osjetljivosti, tolerancije i obrazovanja manjina, već otvaraju prostor za:

- razumijevanje i postizanje društvene pravde,
- strukturno razumijevanje nejednakosti i opresije pojedinaca i grupa,
- poticanje solidarnosti i intersekcionalnost, osobno i kolektivno osnaživanje i društvenu transformaciju –
- poticanje svih uključenih na preispitivanje osobnih pristranosti i pozicija privilegiranosti
- otvaranje puta solidarnosti i transformacije.

U razvoju programa IDC se koristi solidarnosti, uvažavanjem, transformacijom i suradničkom operacionalizacijom. U planiranju i razvoju novih programa IDC koristi akcijsko istraživanje kojim se opserviraju i reflektiraju provedene aktivnosti, a temeljem tih koraka planira unaprijeđenje i novi ciklusi aktivnosti.

6. NASTAVAK DJELOVANJA PLATFORME UPGRADE

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

Projekt Korak dalje – Prema uključivoj kulturi sufinancira Europska unija iz Europskog socijalnog fonda. Sadržaj dokumenta isključiva je odgovornost Udruge za promicanje kultura Kulturtreger. Projektni partneri su Centar za mirovne studije CMS, Savez udruga Operacija grad, Udruženje za razvoj kulture “URK”, Što, kako i za koga / WHW, Multimedijalni institut, Kontejner i AKC Attack.

Platforma Upgrade će i narednom periodu nastaviti zagovarati za osnivanje interkulturalnog društvenog centra, razvijati će participativne modele upravljanja takvim centrom te će se nastavljati povezivati s akterima iz različitih područja djelovanja.

Nastavak rada platforme Upgrade odvijat će se putem:

- A. Provođenja kampanje “Zagreb - otvoreni grad?”
- B. Razvijanja zajedničkih organizacijskih resursa kao što su prostor i oprema
- C. Dijeljenja znanja i iskustava u svrhu povećanja kapaciteta uključenih organizacija
- D. Povezivanja s akademskom zajednicom u područjima interkulturalnosti i mjerenja utjecaja interkulturalnog društvenog centra.

7. ZAGOVARAČKI ZAHTJEVI

Platforma Upgrade ovim dokumentom izlaže svoje zagovaračke zahtjeve upućene donositeljima odluka na lokalnoj i nacionalnoj razini, kao i relevantnim institucijama koje doprinose održivosti i razvoju civilnog društva u Hrvatskoj. Zagovarački zahtjevi platforme Upgrade obuhvaćaju tri razine: 1) razina institucionalnog okvira, 2) razina upravljanja javnom infrastrukturom te 3) programska razina. Zagovarački zahtjevi su sljedeći:

1. Uskladiti politike upravljanja javnom imovinom s politikama razvoja i podrške participativnim modelima upravljanja
2. Potaknuti partnerski odnos s nadležnim tijelima na nacionalnoj i lokalnoj razini (Ministarstvo kulture, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, Zaklada Kultura Nova, Grad Zagreb) u poticanju i razvoju interkulturalnog dijaloga kroz donošenje relevantnih javnih politika i mjera
3. Osnovati i opremiti neki od postojećih većih prostora u gradu Zagrebu kao interkulturalni društveni centar, koji bi bio prilagođen specifičnim prostornim zahtjevima za zajedničko djelovanje civilno-društvenih dionika koji se bave interkulturalnim dijalogom
4. Potaknuti ministarstva nadležna za pojedina područja djelovanja organizacija civilnog društva da podrže aktivnosti koje promiču interkulturalni dijalog kroz programe poticanja civilnog društva

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

Projekt Korak dalje – Prema uključivoj kulturi sufinancira Europska unija iz Europskog socijalnog fonda. Sadržaj dokumenta isključiva je odgovornost Udruge za promicanje kultura Kulturtreger. Projektni partneri su Centar za mirovne studije CMS, Savez udruga Operacija grad, Udruženje za razvoj kulture “URK”, Što, kako i za koga / WHW, Multimedijalni institut, Kontejner i AKC Attack.

5. Potaknuti Nacionalnu zakladu za razvoj civilnog društva da podrži razvoj tih aktivnosti, bilo kroz postojeće ili nove programe kako bi se povećali kapacitet organizacija za interkulturalni dijalog
6. Potaknuti Zakladu Kultura nova na podršku aktivnostima koje promiču interkulturalni dijalog u polju nezavisne kulture
7. Razvijati zajedničke resurse kao što su prostor i oprema te dijeliti znanja kako bi se povećali kapaciteti organizacija.
8. Uključiti programe namijenjene razvoju interkulturalnog dijaloga u buduće Operativne programe Europskog socijalnog fonda
9. Interkulturalnost uvesti kao jedan od (prioriteta) / da bude prepoznato / u kontekstu programiranja linija financiranja u kulturi, radu ili obrazovanju (unutar resornih ministarstava)

Literatura:

Bijela knjiga o međukulturalnom dijalogu: »Živimo zajedno jednaki u dostojanstvu«, Agencija za odgoj i obrazovanje (2011)

<https://www.azoo.hr/photos/izdanja/medjukulturni-dijalog-web-1536911268.pdf>

Banks, J. A. (2002) An Introduction to Multicultural Education. Boston: Allyn and Bacon

Gorski, P. (2009), Intercultural education as social justice. Intercultural Education, 20 (2), 87-90.

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

Projekt Korak dalje – Prema uključivoj kulturi sufinancira Europska unija iz Europskog socijalnog fonda. Sadržaj dokumenta isključiva je odgovornost Udruge za promicanje kultura Kulturtreger. Projektni partneri su Centar za mirovne studije CMS, Savez udruga Operacija grad, Udruženje za razvoj kulture "URK", Što, kako i za koga / WHW, Multimedijalni institut, Kontejner i AKC Attack.

Lane, S.D., Reese, V.O. (2012) "Ah hah!" Moments: Personal Notes on Culture, Identity, and Pedagogy from a Feminist and a Womanist. *Journal of Women's Intercultural Leadership*, 2, 1-16.)

[1] Bijela knjiga o međukulturnom dijalogu (2011.): »Živimo zajedno jednaki u dostojanstvu«, Agencija za odgoj i obrazovanje

[2] ibid

[3] Poglija, Mauri-Brusa, Fumasoli, 2007.

[4] **kontribucijski pristup** - podrazumijeva uključivanje sadržaja o drugim kulturama na razini informacija;

aditivni pristup - podrazumijeva nadopunjavanje postojećih kurikuluma sadržajima, temama ili konceptima iz drugih kultura, pri čemu struktura kurikuluma ostaje nepromijenjena, odnosno monokulturna;

transformacijski pristup - podrazumijeva promjenu strukture postojećega kurikuluma kroz poticanje učenika na razvoj kritičkoga mišljenja i multiperspektivnosti u promišljanju kulturne različitosti

akcijski pristup - podrazumijeva razvoj učenika kao aktivnih društvenih subjekata koji izražavaju vlastito mišljenje prema politici koju država vodi po pitanju različitosti ((Banks, 2002)

[6] Gorski, P. (2009), Intercultural education as social justice. *Intercultural Education*, 20 (2), 87-90.

[7] Lane, S.D., Reese, V.O. (2012) "Ah hah!" Moments: Personal Notes on Culture, Identity, and Pedagogy

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

Projekt Korak dalje – Prema uključivoj kulturi sufinancira Europska unija iz Europskog socijalnog fonda. Sadržaj dokumenta isključiva je odgovornost Udruge za promicanje kultura Kulturtreger. Projektni partneri su Centar za mirovne studije CMS, Savez udruga Operacija grad, Udruženje za razvoj kulture "URK", Što, kako i za koga / WHW, Multimedijalni institut, Kontejner i AKC Attack.

[8] 3 fokus grupe provedene su u veljači 2019. u sklopu projekta Korak dalje prema uključivoj kulturi, natječaja Europskog socijalnog fonda: Kultura u centru.

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

Projekt Korak dalje – Prema uključivoj kulturi sufinancira Europska unija iz Europskog socijalnog fonda. Sadržaj dokumenta isključiva je odgovornost Udruge za promicanje kultura Kulturtreger. Projektni partneri su Centar za mirovne studije CMS, Savez udruga Operacija grad, Udruženje za razvoj kulture "URK", Što, kako i za koga / WHW, Multimedijalni institut, Kontejner i AKC Attack.